

Ticari reklamcılığın tarihi bu kitapta

İstanbul Ticaret Odası (İTO), "İlan-ı Ticaret-Resimli İlanlar Perspektifinde Osmanlı'dan Cumhuriyet'e İstanbul Ticaret Hayatı" kitabını yayınladı.

İTO kültür, sanat, tarih İstanbul gibi konulardaki prestij kitapları serisine eklediği yeni yayını olan "İlan-ı Ticaret" kitabında, okuyucusunu bir asır öncesinden bugüne tüketici alışkanlıklarının, sosyal ve kültürel yapının izlerini taşıyan reklamlar tarihinde renkli bir geziye çıkarıyor.

Döneminin ticaret hayatının izlerini taşıyan kitap, neredeyse bir asır önce uygulanan pazarlama yöntemlerinin bugünün modern satış stratejilerine ne kadar benzediğini de ortaya koyuyor.

Eminönü'ndeki Şark Eşya Pazarı, 88 yıl önceki reklamlarında, ayakkabılarını deneyip, memnun kalmayan müşterisine, kullandığı ürünü bir ay sonra geri alma vaadinde bulunuyor. İlanda, müşterilerin ürünlerden şikayetçi olmaları durumunda müdüriyete başvurmalarının istenmesi de şikayetleri dinlemeye hazır görevlilerin olduğunu gösteriyor.

Kitapta, bankaların 100 yıl önce de ilgi çekici, yaratıcı dilleri ve duygusal anonslarıyla günümüz reklamcılık anlayışına uygun reklam ve ilanlarıyla fark yarattıklarına ilişkin bilgiler yer alıyor.

Günümüz reklamcılık anlayışına uygun reklam metinleri kullanan mağazacılık ve perakende sektörü de bir asır önceki reklamlarında bugünkü uzmanlaşmış mağazacılık anlayışının ilk örneklerini taşıyan dükkanlarının içindeki değişik malları hedef kitlelerine tanıtıyor.

GÜZELLİK VADEDEN İLANLAR BİR ASIR ÖNCE DE AYNIYDI

İlan-ı Ticaret'teki eski ilanlarda, endüstriyel ürünlerin reklamlarına geniş tanımlarla, açıklamalarla yer verilmesi de dikkat çekiyor. Reklamlarda kalite ve güven vurgusu öne çıkıyordu.

Kadınlara gençlik ve güzellik vadeden ürünler de yine bir asır önce çekici reklam anonslarıyla, bugünkü güzellik anlayışıyla örtüşen manken resimleri ile fark yaratıyor.

TİCARİ REKLAMCILIK 147 YAŞINDA

Kitap, tarihimizdeki ilk ticari gazete reklamının 1864 tarihinde Tercüman-ı Ahval'de yayınlandığını gösteriyor.

Kitapta, sayısı bir elin parmaklarını geçmese de bugün de hayatını sürdüren 119, 100 ve 80 yaşlarındaki şirketlerin kuruluş yıllarındaki ilan ve reklamları yer alıyor. 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın ilk yıllarında gazete ve dergilere en çok devletin ilan verdiği görülüyor.

Kitaptaki reklamlar, İstanbul'da ne kadar büyük bir ticaret geleneği olduğunu ve bugünkü bir çok ünlü markanın o günlerde ticaret hayatına nasıl girdiğini göstermesi açısından da büyük bir değer taşıyor. Tekstilde, kozmetikte, saatte, şekerlikte, termal kaplıcalarda bugün de hayatını sürdüren markaların verdiği ilanlar tarihi birer belge değerinde.

İlan ve reklamlar kitapta sadece resim ve yazılarla değil, reklam ve iktisat dünyasının önemli yazarlarının yorumlarıyla sunuluyor. Değişen tüketim anlayışından, gittikçe daha teknolojik bir nitelik taşıyor hale gelen üretim tarzımıza kadar birçok yenilik yazarların kalemiyle irdeleniyor. Modadan emlak sektörüne, tarımdan tekstile kadar çeşitli konularda ilanların yer aldığı kitap, Yrd. Doç. Dr. Rahmi Deniz Özbay, Mario Levi ve Serdar Öztürk'ün yazılarıyla zenginleşiyor.

ZAMANIN TİCARET MERKEZİ BEYOĞLU

İlan-ı Ticaret'te yüzyıl öncesinde de konularına göre ilanlarda kadın figürlerine yer verildiği göze çarpıyor. Aynı zamanda birçok ilanın adresinin Beyoğlu olduğu ve semtin o dönem iş ve ticaret hayatının merkezi olduğu ortaya çıkıyor.

İstanbul Ticaret Odası Başkanı Murat Yalçıntaş, kitaba ilişkin yaptığı değerlendirmede, ilk kez Osmanlı basınında "bugünün seri ilanları" gibi yer bulan ticari reklamların, ticaret geliştikçe tarzını ve üslubunu da geliştirdiğini belirtti.

"İSTANBUL'UN TİCARİ ÖNEMİ O ZAMANLARDAN ANLAŞILIYOR"

Yalçıntaş, "Kitaptaki reklam metinleri, sadece o dönem ürün ve pazarlama yöntemlerini değil, zamanın genel algısına ilişkin çok önemli veriler sunuyor" dedi.

Osmanlıca gazete ve dergilerden seçilen reklamlardan elde edilen verilerin iki önemli noktaya dikkat çektiğini vurgulayan Murat Yalçıntaş, şunları kaydetti:

"Birincisi, girişimciliğimizin tarihsel köklerini ortaya koyuyor. İkincisi de, dünyayı takip eden vizyoner tutumumuzu bir kez daha hatırlatıyor. Bu ilanlarla birlikte İstanbul'da yer edinen yabancı sermayeye ilişkin de önemli ipuçları elde ediyoruz. Aynı şekilde İstanbul merkezli birçok finans kuruluşunun varlığını ilanlarda görüyoruz. Bu, şehrin daha o dönemlerden itibaren finans için yönlendirici bir konumda olduğunu ortaya koyuyor."